

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Akácliget Óvoda és Bölcsőde

OM: 030965

Pedagógiai Program

15. kiadás

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezető.....	3
1.1	Helyzetértékelés	3
2.	Pedagógiai programunk alapjai	6
2.1	Alapelveink	6
2.2	Gyermekekép.....	7
2.3	Óvodakép.....	7
3.	Az óvodai nevelés feladatai	8
3.1	Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program	9
3.2	Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje.....	12
3.3	Boldog Óvoda program célja	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
	tárgya.....	14
3.4	Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, társas kapcsolatok	15
	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	17
3.5	Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.....	17
4.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	20
4.1	Az óvoda személyi feltételei	20
4.2	Az óvoda tárgyi feltételei	22
4.3	A tevékenység időkeretei	23
-	<i>Külön tervezzük napirendet IX.01-V.31-ig és VI.01-VIII.31-ig.....</i>	24
4.4	Az óvoda kapcsolatrendszere.....	27
4.4.1	Óvoda és család.....	27
4.4.2	Az óvoda és az iskola	28
4.4.3	Egyéb kapcsolatok	30
5.	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	30
5.1	Játék	30
5.2	Verselés, mesélés.....	34
5.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	37
5.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	40
5.5	Mozgás.....	43
5.6	A külső világ tevékeny megismerése	46
5.7	Az óvoda munkajellegű tevékenységei.....	51
5.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	53
6.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	56
7.	Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	58
7.1	Népi hagyományápolás, helyi szokások.....	58
7.1.1	A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:	60
7.2	Óvodánk hagyományőrző ünnepei.....	61
7.3	Egyéb ünnepeink, rendezvényeink:.....	63
8.	A pedagógiai munka dokumentációi.....	65
9.	Az óvoda sajátos feladatai.....	66
9.1	Gyermekvédelem az óvodában	66

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

9.2	A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, rehabilitációs tevékenységek...	69
9.3	Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	71
9.4	Az intézmény integrációs programja	71
10.	Legitimációs záradék	72
Melléklet		Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. BEVEZETŐ

Pedagógiai programunkat az óvodai nevelés országos alapprogramjára építve és a hatályban lévő jogszabályok alapján készítettük el.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 2,5 életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.

Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

1.1 Helyzetértékelés

Az óvoda adatai

Az intézmény neve:	Akácliget Óvoda és Bölcsőde
Az intézmény típusa:	nevelési-oktatási intézmény
Székhelye:	4262 Nyíraczád, Kassai u. 8. sz.
OM azonosító:	030 965
Alapítás éve:	1895.
Alapítója:	Nyíraczád Község Elöljárósága
Fenntartó:	Nyíraczád Község Önkormányzat Képviselő-testülete 4262 Nyíraczád, Petőfi tér 8. Telefon: 52/206-001

Óvodai csoportok száma: 5 csoport

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Maximálisan felvehető gyermek: 150 fő

A törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk: a nevelés-oktatás magyar nyelven folyik, helyet adunk a hitoktatásnak.

Intézményünk alaptevékenysége az Alapító Okirat alapján:

091110 óvodai nevelés, ellátás

- Esélyegyenlőség biztosítása, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 173§-a, valamint a 2003. évi CXXV. tv 31.§ alapján fejlesztő program megszervezésével.
- Beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése, oktatása.

091120 A szakértői bizottság szakértő véleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű

- a. enyhén értelmi fogyatékos
- b. beszéd fogyatékos
- c. a fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulás, figyelem - vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek integrált nevelése, oktatása, különleges gondozás keretében történő ellátása a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet 1.sz melléklete szerint.

096015 - Óvodai intézményi étkeztetés

Kiegészítő tevékenység:

096025 - Munkahelyi étkeztetés

107051 -Szociális étkeztetés

104037 -Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

104031 Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

104035 Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Az óvoda arculata – múlt és jelen

Óvodánk múltja

Nyíracsad Község Elöljárósága 1895-ben épített először óvodát a községben. Ez az 1 csoportos óvoda 1968-ig 3-6 éves korig fogadta a gyermekeket. 1968-ban épült fel a Kassai u. 8. sz. alatt lévő, akkor még 2 csoportos óvoda, ami átadásakor a legmodernebb intézmény volt településünkön. A 70-es évek elején már a 3 csoport sem volt elég a községben élő óvodáskorúak elhelyezésére, így az akkori Községi Tanács, a Kassai u. 8. sz. alatt lévő óvodaegységet bővítette még 2 óvodai csoporttal és a hozzá tartozó kiszolgálóhelyiségekkel. Így a férőhelyek száma 83-ról 132 főre nőtt.

1981-ben ennyi férőhely is kevésnek bizonyult, ezért az óvodához tartozó szolgálati lakásból egy 16 férőhelyes kiscsoportot alakítottak ki. Így lett az intézmény 6 csoportos.

1994-ben a Kassai út. 16. sz. alatt lévő óvoda épületét életveszélyessé nyilvánították, így 1994-ben óvodánk ismét 5 csoportos lett, de a gyereklétszám addigra 164-re nőtt.

Óvodánk jelene

Óvodánk 1968-ban funkciójának megfelelő céllal épült a község központjában. Jelenleg 5 csoporttal, főzőkonyhával és tornateremmel kibővítve – nyugodt, szép környezetben működik. A tornaterem 1994-ben készült el, folyosórendszerrel kapcsolódik a csoportszobákhoz.

Az óvoda épületét tágas kert, veszi körül. Pályázati úton nyert pénzből, 2008 decemberére befejeződött az óvoda teljes belső korszerűsítése. 2009 júliustól – decemberig tartó időszakban szintén pályázati pénzből megvalósult az óvodabővítés – egy nevelői szobával, egy csoportszobával és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségekkel. Az új csoportszobát 2010 szeptemberétől vettük először birtokunkba. Így eleget tudunk tenni annak törvényi előírásnak, hogy a településen élő minden óvodáskorú gyermek felvételét biztosítsuk. Költséghatékony működtetés céljából 2014-ben korszerű napelemek felszerelésére került sor, aminek köszönhetően az elektromos áram költségeit tudjuk csökkenteni. Szintén ezt a célt szolgálja az idei évben 2015-ben megvalósult nyílászárók cseréje és az épület külső szigetelése. Elmondhatjuk, hogy a községünkben élő gyermekek korszerű, esztétikus és biztonságos óvodai környezetben nevelődnek. Az óvodaépület és a környezet adottságai jól

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

szolgálják célkitűzéseinket, melyet tevékenység-központúság, környezettudatos életmódra nevelés, hagyományörzés és mozgásfejlesztés vezérel a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával.

Óvodánk légköre szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot ad gyermekinknek miközben a pozitívumok kiemelése mellett a hibák javításánál a segítő, empátikus magatartás jellemzi.

Nevelőtestületünk és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak hatékonyan együttműködnek, sokat tesznek a gyermekek környezeti kultúrájának megteremtéséért.

2. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ALAPJAI

2.1 Alapelveink

- Az óvodai nevelés alapja a gyermekek megismerése és a szülőkkel való együttműködés megteremtése.
- A gyermeket különleges védelem illeti meg.
- Az intézmény működésében a partnerközpontúság érvényesül.
- Pedagógiai folyamatok tervezése során figyelembe vesszük a gyermekcsoport életkori sajátosságait, előzetes tapasztalatait, képességeit, és a környezeti feltételeket.
- A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján, tevékenység központú módszerekkel történik, kiterjed a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére is.
- A gyermeki személyiség játékban, játékos tevékenységekkel fejleszthető.
A személyiségfejlesztés alapvető feltétele a gyermekek biológiai-fiziológiai szükségleteinek kielégítése, biztonságérzetük megteremtése, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A tervezésnél figyelembe vesszük a gyermek fejlődésének egyéni ütemét, képességeinek egyéni kibontakoztatását.
- A komplex foglalkozások rendszere beépül a nevelési folyamat egészébe, ezért nincs előre meghatározott időpontja a nap folyamán, a megvalósításnak.
- Az óvodapedagógus nem törekszik az egyéni különbségek eltüntetésére, hanem tiszteletben tartja minden gyermek egyéniségét, érdeklődését, segíti szabad önkifejezését, személyiségének természetes fejlődését.
- Az óvodai nevelés feladatában az együttgondolkodás, pedagógia optimizmus, gyermekszertet érvényesül. Az elkötelezettség és a jövő iránti felelősség vezérli

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

munkánkat, magatartásunkat, életvitelünket és emberi kapcsolatainkat. Óvodapedagógusaink szakmailag jól felkészültek.

- A gyermek természetes kíváncsisággal fordul természeti-, társadalmi környezet felé, ezért aktív részvételét biztosítjuk a tapasztalatszerző, megismerő folyamatokban.
- Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne.
- Együttműködésre törekszünk a gyermekekkel, az óvodapedagógus lehetőségeket kínál, teremt, mindenekelőtt modellt nyújt különböző tevékenységekben, és a spontán kialakuló helyzetekben látja el fejlesztési feladatait a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.
- Esélyegyenlőség megteremtésével biztosítjuk a gondjainkra bízott különböző adottságokkal rendelkező kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését.

2.2 Gyermekkép

Abból a tényből indulunk ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A közösen meghatározott és elfogadott értékek alapján feladatunk egészséges életszemléletű, a különbözőséget elfogadni képes, előítélet mentes és alkalmazkodni tudó, kiegyensúlyozott, önálló gondolkodásra és feladatvégzésre képes gyermekek nevelése a

- játékoság
- dicséret
- pozitív énkép kialakításának eszközeivel

2.3 Óvodakép

Óvodánkban a gyermekek fejlesztését testi-lelki-szellemi szükségleteit kielégítő, gyermekközpontú, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben valósítjuk meg. Az egyéni képességek kibontakoztatását és fejlesztését sokoldalú tevékenységrendszerben biztosítjuk, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra. Az óvoda segíti és egyben megteremti a gyermekekben a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső, pszichikus feltételeit, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a környezettudatos magatartás alapozását. Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, hátrányok csökkentését.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Ellátjuk a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Ebből adódó céljaink és feladataink:

Alapvető célunk:

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, a községünkben élő különböző szociális háttérrel és fejlettségi szinttel rendelkező óvodáskorú gyermekek tevékenységeken keresztül történő sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását elősegítsük. Arra törekszünk, hogy a gyermekek felfedezzék képességeiket, készségeiket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges én-tudatuk. A családban és a társadalomban jelentkező hiányosságok kompenzálása, a családok pozitív befolyásolása.

Feladataink:

- Biztonságos környezetben, játékos tevékenység-rendszerben minden gyermek optimális személyiségfejlesztése a testi és lelki szükségletek figyelembevételével.
- Élmény gazdag mindennapok megteremtésével olyan gyermekek nevelése, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás elfogadása, a másik iránti tisztelet és szeretet jellemez.
- Humanisztikus értékrend közvetítése.

3.1 Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program

Az egészséges óvodai környezet megteremtése alapvető fontosságú számunkra. Alapvető feladatunk óvodásaink egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének maximális kielégítése, valamint az egészséges életmód szokásrendszerének biztosítása. Különös gondot fordítunk a (kisebbséghez tartozó és az elmaradott szociális háttérrel rendelkező) HHH gyermekek egészséges életvitelének kialakítására.

Célunk:

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi-lelki fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

- Testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása.
- A gyermekek gondozása, alapvető fizikai biológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése, helyes testtartás formálása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása rendjének megóvására nevelés.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Az egészséges életmód szokásainak megismertetése (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés) melynek során különösen nagy gondot fordítunk a HHH és a kisebbséghez tartozó gyermekek személyi higiénijára.
- Az egészséges életvitel gyakoroltatásával az igények formálása.
- Az óvoda és a család egészségnevelő feladatainak összehangolása.
- A gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő napirend kialakítása.
- Helyes táplálkozási szokások kialakítása és a kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése. Gyümölcs-és zöldségnapok illetve a tejtermékek fogyasztásának fontosságának kiemelése.
- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- fontosságának kiemelése.
- Dohányzás megelőzési programban való részvétel (6-7 éves gyerekek).
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése.

Az egészségfejlesztés területei:

- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos testnevelés, testmozgás
- Személyi higiéné
- Testi és lelki egészség fejlesztése
- A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- A bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- A betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások:

- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában
- Gyümölcsnap szervezése a szülők bevonásával (ízék megkedveltetése, intenzív rágásra való ösztönzés).
- Kulturált étkezési szokások biztosítása:
  - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
  - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
  - nyugodt étkezés,
  - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (napos és önkiszolgáló munkavégzés) terítés, étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítása.
- Táplálék érzékeny gyerekek diétájának betartatása.
- Túl zsíros, cukros, sós ételek, cukrozott szörpök, befőttek, kólafélék, keksz, ropi, chips mellőzése az étrendből.
- Egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozások szervezése. (Piac, kertek látogatása,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

zöldség-gyümölcskosztolók, salátakészítés, tej, tejtermékek népszerűsítése, csontokra, fogakra gyakorolt jótékony hatásuk kiemelése.)

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok a következők:

1. kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
2. gyümölcs, zöldség
3. hús, hal, tojás
4. tej és tejtermék
5. olaj, margarin, vaj, zsír

Mozgás:

- Szabad levegőn való tartózkodás
- Tornaterem kihasználása
- A mozgásfejlesztő játékok használata
- Mindennapos mozgás
- Testnevelési, mozgásos játékok szervezése
- Séták, kirándulások szervezése

Higiénés szokások:

- Étkezés előtt és után, egyéb szennyező tevékenységek alkalmával mossanak kezét, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára
- Környezeti higiéné: allergén anyagokat kiszűrjük, felületüket napi rendszerességgel tisztán tartjuk
- A betegségek megelőzése érdekében higiéniai szokásokat alakítunk ki, bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, WC használathoz megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyerekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.
- Az időjárásnak megfelelő önálló öltözködésre neveljük gyermekeinket (kabátok, kinti cipők elhelyezése az öltözőben, váltóruha elhelyezése az óvoda öltözőszekrényében).
- Alváshoz nyugalom, csend és jó levegő biztosítása.
- Alvókák, otthoni alvást segítő játékok beengedése kiscsoportban, a befogadás segítése.
- Délelőtt és délután is sok időt töltenek a szabadban. Szabadban történő tevékenységek

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

szervezése (élő társasjátékok, testnevelési játékok, művészeti tevékenységek)

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

A dohányzás megelőzésében jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagy felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések.

Mesélés. (Az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolva a nem-dohányzó magatartás előnyeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás pozitív élményei jelennek meg.)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- testileg arányosan fejlett, teherbíró
- mozgása összerendezettebb, harmonikusabb
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes
- a gyermekek szokásává válik a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye
- megszilárdul az étkezés közbeni kulturált magatartás
- kialakul az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén
- a gyermekek szükségletévé válik a rendszeres gyümölcs és zöldségfogyasztás

3.2. Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében 1 fő érettségizett dolgozó ez irányú képzésen vesz részt és Diabmentor tanúsítvánnyal rendelkezik. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerzi meg. A képzés során elsajátítja a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzi.

A gyermekek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011 kormányrendelet szerint igényelheti a diétás

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

étrend biztosítását.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvos javaslattal
- szülői nyilatkozat a diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Eljárás diabéteszes gyermek esetleges rosszulléte esetén:

Diabéteszes rosszullét felléphet

- ha a vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia)

Jellemző tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, gyengeség, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulint kapott véletlenül, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre pl. izomba adta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

- ha a vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis)

Jellemző tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően az első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás.

Hipoglikémiás enyhe tünetek esetén szőlőcukor juttatása a szervezetbe, erősebb tünet esetén

Glukagon injekció alkalmazása. (Az injekció csak akkor alkalmazható, ha azt a szakorvos előírja, a szülő rendelkezésre bocsájta. Az injekció szakszerű tárolása az intézmény feladata.)

A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

meg a gyermek az inzulinját és tartsuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását a továbbképzésen részt vett szakember végezheti. Hirtelen rosszullét esetén a tünetek gyors, szakszerű kezelését követően értesítsük a mentőket és egy időben a szülőket is.

3.3 Lelki egészség kialakítása-Boldog Óvoda program

A program célja

A pozitív pszichológia eredményeire építve adjunk ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez kidolgozott Boldogságóra programmal. Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élményben gazdag feladatai, játékai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermkeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.

Tárgya

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömsök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

3.4 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, társas kapcsolatok

Az óvodába lépés idején legfontosabb feladatunk a gyermekek és a szülők bizalmának megnyerése, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Az új gyermekek befogadásában mindkét óvodapedagógus és a dajka is részt vesz. Arra törekszünk, hogy a gyermek-gyermek, valamint a gyermek és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A pedagógusok a szülőkkel megbeszélik a beszoktatás menetét, melyet a gyermek beilleszkedésének megkönnyítése érdekében rugalmasan alakítanak ki. Azok a gyermekek, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal (agresszivitás, gátlás) küzdenek, sajátos nevelési igényűek, különösen sok figyelmet, megértést, differenciálást, a szükségletekhez igazodó nevelői attitűdöt igényelnek. Valamely szempontból hátrányos helyzetű, vagy nehezen szocializálható, lassabban fejlődő gyermeknél is elsősorban az érzelmi biztonság megteremtésére törekszünk. A fejlesztés azután kezdődik miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a konfliktusok kezelésére és megoldására. Hol vannak az ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk:

- Barátságos, derűs csoportléggör kialakítása és a kötődési hajlam erősítése
- Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése: felelősségérzet, felelősségtudat, szabálykövető, illemtudó magatartás kialakítása.
- Érzelmi, akarat tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, segítőkészség, fegyelmezettség, együttérzés és a különbözőség elfogadása, kitartás, nyíltság,
- Egymás között bizalom kiépítése: társas kapcsolatok fejlesztése
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés erősítése.

Feladataink:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése
- A gyermek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus és a dajka gondoskodó,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

szeretetteljes magatartásával

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Élményeket biztosító közös tevékenységek során a jellem formálása, erkölcsi tulajdonságok finomítása
- A felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, változatos tevékenységek biztosításával.
- Az etnikai kisebbség gyermekeinél az eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása és elfogadtatása, tiszteletben tartása.
- Konfliktusok kezelése a pozitív példa erejével a csoportért érzett felelősségtudat alakítása a demokratikus szabályok betartásának gyakorlásával.
- A hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését segítő feladatok ellátása, ha szükséges szakember irányításával.
- Sajátos nevelési igényből fakadó speciális fejlesztő tevékenységek biztosítása
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével szocializációjuk segítése
- Szűkebb és tágabb környezet megismertetése, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával és hagyományaival való ismerkedés
- Hitre nevelés: Az óvoda helyet, lehetőséget biztosít a településen működő egyházaknak vallási nevelésre.

A népi hagyományok, szokások – a hagyományápoló nevelés közös tevékenységei megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét, valamint számtalan élményt nyújt a gyermeknek.

A hagyományörzés sajátos teret nyújt a gyermek szocializálódásához. Így a játékban megjelenő hagyományápoló tevékenységekben gyakorolja az önkifejezési formáit, a társas érintkezés mintáit, a közös élmények hatására valamit megérez a közösség ősi összetartó erejéből.

A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmeiket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

Bizalmas kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel az együttneveléshez, így megismerhetjük a gyermek egyéni jellemzőit, melyek segítik az egyéni nevelésünket.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos, hogy megértsük a gyermekek érzelmeit. A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a személyes percek, ahol lehetőség nyílik saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló gyermekeket pszichológushoz és logopédushoz irányítjuk

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermeknek igényévé válik a szokás és normarendszer betartása.
- Igényévé válik a közös tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- Megfelelő empátiával viseltet a mássággal szemben, érti környezete jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgozik, bízik önmagában és társaiban.
- Önértékelése pozitív énképre épül.
- Érvényesíti kezdeményezőképességét, kinyilvánítja tartósabb érdeklődését
- Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Érdeklődő, nyitott, szociálisan éretté válik az iskolába lépésre.

3.5 Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része. A beszéd nemcsak az érintkezés, hanem a gondolkodás eszköze is. A gyermeki gondolkodás szemléletes cselekvő tevékenység, ezért feltétele a szókincsgyarapításnak az állandó cselekvés fenntartása. Az anyanyelv jelrendszerét a gyerek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolja a gyermek ép idegrendszere, a családi és az óvodai környezete. A gyermek óvodába lépéskor különböző szintű „anyanyelv- ismerettel” rendelkezik.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Célunk:

- **A gyermek beszédmegértésének, beszédaktivitásának, beszéd és kommunikációs képességei színvonalának emelése.**
- Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása a beszélő környezet és helyes mintaadás segítségével, a javítgatás elkerülésével.
- Biztonságos önkifejezés megalapozása a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal
- Verbális együttműködés kialakítása a társakkal és felnőttekkel, különös tekintettel az etnikai kisebbséghez tartozó és a HHH gyermekekre.
- A gyermek szókincsének bővítése, gyarapítása

Feladatunk:

- **Modell és mintaadással, szituációk megteremtésével és kihasználásával lehetőséget kell teremteni a beszélgetésre, a beszédkedv fenntartására.**
- **Helyes minta és szabálykövetéssel el kell kerülni a javítgatást, a helyreigazítást**
- Olyan biztonságot adó, szeretetteljes beszélgető légkör teremtése egész nap folyamán, melyben a gyermek szívesen megnyilatkozik.
- Lehetővé tenni, hogy a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve élményszerű helyzetekben beszélhessen arról, ami érdekli, foglalkoztatja.
- Időt biztosítani a gyermek kérdéseinek megválaszolására.
- Képessé tenni a gyermeket, hogy másokat tudjon meghallgatni, kialakuljon beszédfegyelme.
- Felmérni és megfelelő időben szakemberhez, küldeni a beszédhibás és a megkésett beszédfejlődésű gyermeket
- Dicsérettel és biztatással segíteni azon gyermeket, aki beszédhibával, beszédgátlással, beszédbeli elmaradással küzd.
- A hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermek hátránykompenzálása egyéni beszélgetések és személyre szabott anyanyelvi játékok differenciált alkalmazásával.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- **Helyesen, tisztán, érthetően beszél, kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.**
- **Tud szemkontaktust teremteni, és tartani.**
- Szabadon fejezi ki önmagát, kreativitása, közlési vágya érvényesül
- Befogadó és érdeklődő
- Másokat is képes meghallgatni
- Élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni
- Ismeri a használt szavak tartalmát
- Figyelmi, koncentráció készsége fejlődik
- Gondolkodása fogalmi szintre tevődik
- Szívesen beszél

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Az óvoda személyi feltételei

Intézményünkben: 22 fő alkalmazott dolgozik.

Óvoda dolgozói	Jelenleg (fő)
Felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok száma	12
Főállású szakképzett dajkák száma	5
Főállású konyhai dolgozók	3
Élelmezésvezető	1
Óvodatitkár	1
Pedagógiai asszisztens	1

Gyógypedagógust, logopédust és a pszichológust a Református EGYMI Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja az intézmény számára.

Óvodapedagógusok továbbképzésben való részvételük

Nevelőtestületünk tagjai az alábbi továbbképzéseken vettek részt:

Szakértő /pedagógus szakvizsga/	2 fő
Népi hagyományápolás	2 fő
DIFER mérés az óvodában	6 fő
Személyiségfejlesztés	2 fő
Számítástechnikai alapismeretek	5 fő
Fogyatékos gyermekek normál csoportos integrációja	3 fő
Pedagógus kompetenciák az óvodapedagógiai munka gyakorlatában	1 fő
Romológia	1 fő
Anyanyelvi fejlesztéslehetőségei 4-7 éves gyermekeknél	2 fő
Logopédia	1 fő
Mozgásterápia	1 fő

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Mozgásfejlesztő	1 fő
Szakmai kompetencia fejlesztés	1 fő
Környezeti nevelés	1 fő
Intézményvezetők felkészítése az önértékelésre, tanfelügyeletre, a pedagógus minősítésre	2 fő
Személyközpontú pedagógiai módszerek a környezettudatos magatartás fejlesztése	4 fő
Pedagógusok felkészítése a tanfelügyeleti ellenőrzésre és a pedagógus minősítésre	2 fő
Gyermekek szocializációs szintjének, képességeinek fejlesztése és mérése	1 fő
Játsszótéri eszközök helyi operatív felülvizsgáló	1 fő
Tánc és dráma	1 fő
Agressziókezelés	1 fő
Kooperatív módszertan	1 fő
Differenciált tanulásszervezés alapjai	1 fő
Család és gyermekvédelem	1 fő

Nevelőtestületünkre mindig is jellemző volt a szakma iránti elkötelezettség és hivatástudat.

Munkánkban továbbra is ez az irányadó. Felhasználjuk az online adta lehetőségeket, melyeket beépítünk a gyakorlati munkánkba. Innovációnk során mindig törekedtünk a legkorszerűbb tudástartalmak megszerzésére, mely a pedagógiai programunk megvalósulásának feltétele.

Rendszeresen tájékozódunk a nevelést, képességfejlesztést, ismeretszerzést segítő digitális technológia legújabb eredményeiről. Szükség szerint alkalmazzuk azokat. Az intézményen belüli és kívüli online kommunikációs formát is használjuk. Aktívan részt veszünk az intézményfejlesztő tevékenységében, figyelemmel kísérjük a pályázatok kiírását, részt veszünk a megvalósítás folyamatában. Törekvésünk, hogy minden óvodapedagógus személyiségét jellemezze a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, a tapintat, az empátia, és a különbözőség tisztelete. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában óvodapedagógusok végzik. Az óvónői párok kialakításánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- *emberi és szakmai kvalitásaik összhangba hozhatók legyenek,*

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- *képesek (legyenek) együttműködni a pedagógiai munka tervezésében és megvalósításában,*
- *nevelési elveiket, gyakorlatukat konszenzus útján össze tudják egyeztetni.*

A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelésünk eredményességéhez. A dajka és a pedagógiai asszisztens nem csak technikai személyzet a gyermek életében, hanem nevelésének egyik segítője. Munkájukat nagyfokú gyermekszeretettel és odaadással végzik.

Az ételmezésvezető és a konyhai alkalmazottak: hozzájárulnak a gyermekek egészséges táplálkozásának megvalósításához.

4.2 Az óvoda tárgyi feltételei

Intézményünk fenntartója Nyíracsa Község Önkormányzata – jó kapcsolatunk és együttműködésünk eredményeképpen a működésünkhöz szükséges feltételeket pénzügyi lehetőségei szerint mindig biztosította. Pályázati lehetőségek kihasználásával biztosítja intézményünk folyamatos fejlődését, a tárgyi eszközök és a költségtakarékos üzemeltetés területén

Az óvoda épülete, udvara, berendezése gyermekbarát, jól szolgálja a gyermekeink biztonságát, kényelmét, nevelőmunkánk feltételeit. 5 óvodai csoportszobával rendelkezünk, melyek alapterülete összesen 266 m², ebből 4 csoportszoba 9m x 6m= 54 m² 2009. évben újonnan kialakított épületrészben egy 50 m² alapterületű csoportszoba, a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségek, valamint egy nevelői szoba épült. A 2010/2011. nevelési évtől kezdődően mindez jól szolgálja azokat a pedagógiai törekvéseket, amelyeket az átdolgozott pedagógiai program tartalmaz.

Az óvoda berendezése 2008 óta folyamatosan megújult, melynek beszerzése során a praktikum mellett esztétikai és biztonsági szempontok érvényesítésére is törekedtünk. A gyermekek által használt berendezések, eszközök és tárgyak elhelyezése a gyermekek kényelmének, testméreteinek megfelelően szolgálja egészségük megőrzését, fejlődését, mozgás-és játék igényük kielégítését. Alapvető szempont minden csoportban, hogy a gyermekek által használt eszközök számukra hozzáférhető magasságban és biztonságos módon kerüljenek elhelyezésre. Figyeltünk az anyagok, színek és formák ízlésformáló harmóniájának megteremtésére. Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai dolgozók számára, ugyanakkor lehetőséget teremt a szülők fogadására is.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

A balesetveszély elkerülése illetve csökkentése érdekében az udvart részekre osztottuk, így minden csoport saját udvarrészén töltheti a szabad játék időkeretét. A pedagógusok jobban szemmel tarthatják az agresszív, magatartászavaros gyermekeket, ugyanakkor figyelni tudnak a nyugodtan játszó gyermekek csoportjaira is. A szülői szervezet segítségével folyamatosan bővítjük az udvari játékokat, melyeket az MSZ EN szabvány szerint vásárolunk és az esedékesség időpontjában bevizsgáltatunk.

Jelenlegi helyzet:

- Öt csoportszoba, öltöző és mosdóhelyiséggel
- Nevelői szoba
- Fejlesztő szoba
- Elkülönítő
- Vezetői iroda
- Élelmezésvezetői iroda
- Kiszolgáló helyiségek (konyha, öltöző, mosdó raktár, mosókonyha)
- Tornaterem (szertárral, öltözőkkel)

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:

- A gyermekek személyiségét,
- A szülők igényeit,
- HHH gyermekek arányát,

Az azonos életkor szerint szerveződő csoportok a különböző fejlődési ütemű gyermekek számára kedvező fejlődési környezetet nyújtanak. Óvodánk nevelőközössége szerint a feladatrendszer elemeinek gyakorlati megvalósulását homogén életkorú csoportokban lehet a legnagyobb hatékonysággal elérni. Ugyanakkor a HHH gyermekek csoportba osztásánál a 25%-os eltérés túllépésének elkerüléséhez szükséges arányszámok kialakításának megkönnyítésére, programunk a vegyes életkorú gyermekcsoportok nevelésére is lehetőséget ad.

4.3 A tevékenység időkeretei

A gyermekek óvodai életét céltudatosan alakítjuk. A napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését azzal, hogy megfelelő időkereteket jelöl meg minden tevékenységhez. Ugyanakkor a

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A nevelés céltudatos megszervezése során alakítjuk ki a gyerekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés rugalmas változásának biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a szabad játék elsődleges szerepét.

Napirend Célja: A megfelelő napi életritmus kialakításával, a gyermekek testi-lelki harmóniájának megteremtése.

Feladata:

- Biztosítsa az egészséges életmód és a szocializáció feltételeit.
- Legyen folyamatos és rugalmas.
- A játék töltse ki a legtöbb időt
- Biztosítson elegendő időt a tevékenységekre
- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- Vegye figyelembe a gyermekek eltérő igényeit, szükségleteit,
- Alkalmazkodjon az időjáráshoz.
- *Külön tervezünk napirendet IX.01-V.31-ig és VI.01-VIII.31-ig*

Várható eredmény óvodáskor végére:

A napirendi tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat a gyermekek megismerik, önállóan alkalmazzák, kialakult szokásrendszerrel rendelkeznek.

- A gyermekek a tevékenységekhez kapcsolódó magtartásformákat betartják, viselkedéskultúrájuk folyamatosan fejlődik.
- Képesek tájékozódni a tevékenységek között, alakul időérzékük

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Időtartam től-ig	Tevékenységek 3-4 évesek
7-12	Játék a csoportszobában vagy a szabadban Testápolás, tízórai Mindennapos testnevelés Egyéni és csoportos tevékenységekben, játékban megvalósuló tanulás kötött vagy kötetlen formában Egyéni fejlesztések Szabad mozgás, séta, élmények tapasztalatok feldolgozása
12-13	Testápolás, ebéd
13-15	Mese, csendes pihenő
15-15 ³⁰	Ébresztő, testápolás, uzsonna
15 ³⁰ -17	Játék a csoportban vagy a szabadban, hazamenet

Időtartam től-ig	Tevékenységek 5-7 éveseknek
7-8	Játék a csoportszobában vagy a szabadban
8-9	Egyéni és csoportos tevékenységekben, játékban megvalósuló tanulás kötött vagy kötetlen formában
9-10	Testápolás, folyamatos tízórai, párhuzamos tevékenységek folynak Mindennapos testnevelés
10-11	Egyéni és csoportos tevékenységekben, játékban megvalósuló tanulás kötött vagy kötetlen formában Egyéni fejlesztések
11-12	Szabad mozgás, séta, élmények tapasztalatok feldolgozása
12-13	Testápolás, ebéd
13-15	Mese, csendes pihenő
15-15 ³⁰	Ébresztő, testápolás, uzsonna
15 ³⁰ -17	Játék a csoportban vagy a szabadban, hazamenet

Június 01.-augusztus 31-ig (nyári napirend)

Időtartam től-ig	Tevékenységek
7 ⁰⁰ -12	Játék a csoportban, vagy a szabadban Testápolás, tízórai Szabadon választott egyéni és csoportos tevékenységek
12-13	Testápolás, ebéd
13-15	Mese, csendes pihenő
15-15 ³⁰	Ébresztő, testápolás, uzsonna
15 ³⁰ -17	Szabad játék, hazamenet

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Heti rend

Célja:

Megfelelő időkeret biztosítása, ahol a testi, lelki, értelmi képességek közös, ill. differenciált fejlesztése, fejlődése megvalósul.

Feladata:

- **Tevékenységek arányos elosztása,**
- **Igazodjon rugalmasan az esetleges változásokhoz,**
- **A napi rendszerességi tevékenységek átláthatósága és a csoportok közötti összehangolása.**

Várható eredmény:

- **Követhető napi, heti tevékenységek, átláthatóság**
- **A gyermekek életkorának megfelelő ismeretanyag átadás**
- **Érzelmi, értelmi, szociális fejlesztés biztosítása**

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, az egyénre szabott fejlesztésekhez szükséges feltételek megteremtéséhez. A HHH gyermekek fejlesztése integráltan, differenciált neveléssel, az SNI gyermek fejlesztése a fogyatékoság típusának megfelelő egyéni fejlesztési terv alapján történik. A heti rend különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Később az iskolai életre való előkészítés feladatai a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezi előtérbe. A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, mert a gondozás folyamatában az óvodapedagógus nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel és egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti két alkalommal

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

minden korosztály számára kötötten kezdeményezett a testnevelés foglalkozás. Mozgásfejlesztő szabályjátékok a mindennapos testnevelés keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezzük.

A heti rend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt heti rend csupán általánosságban, ajánlásként foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével a komplex foglalkozások helyei, és az időkeretek is változtathatók.

4.4 Az óvoda kapcsolatrendszere

Cél: Öszinte, szakszerű, nyílt és hiteles kommunikáció megteremtésével egy kölcsönös bizalomra, tiszteletre épülő kapcsolatrendszer kialakítása.

Feladat:

- A partnerkapcsolatok erősítésével az igények egymáshoz való közelítése, a folyamatos intézményfejlesztés megvalósítása.
- Magas elégedettségi mutatók elérése.
- A partneri kommunikáció során alkalmazzuk a szóbeli, írásbeli és az infokommunikációs lehetőségeket.

4.4.1 Óvoda és család

Az együttnevelés célja:

Létrehozni egy olyan emberi kapcsolatrendszert, mely elősegíti a család és az óvodai testület közötti gondoskodó, óvó-védő, a gyermekek fejlődését támogató szeretetet adó nevelést.

Alapelveink	Az óvónő feladatai
Bizalommal teli, őszinte óvodai légkör	Megteremti az oldott kapcsolatteremtés lehetőségét.
Különbözőség, másság tisztelete, elfogadása	Elismeri és elfogadja a család szokás- és normarendszerét. Tiszteletben tartja a család világnézetét.
Nyitott, segítőkész testület	Az óvónő tapintatosan segíti a családi nevelést. Gondot fordít a HHH gyermekek szociális hátrányából adódó lemaradások kompenzálására.
Egyenletes kapcsolattartás	Gondoskodik a folyamatos információcseréről és a rendszeres közös programokról
Pedagógus etika	A szülők és a gyermekek személyiségi jogait egyaránt

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

	tiszteletben tartja.
--	----------------------

A kapcsolattartás módjai az óvodában:

Kapcsolattartási lehetőségek	Cél	Munkaforma
Beiratkozás	adatrögzítés ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés
Családlátogatás	a gyermek életkörülményeinek megismerése	Játék a gyermekkel Közös beszélgetés
Szülői értekezlet	óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése felmerülő problémák, kérdések megválaszolása	Értekezlet
Nyílt napok	betekintés az óvoda mindennapjaiba szülő-óvónő partnerkapcsolat mélyítése	Megfigyelés Közös megbeszélés
Fogadónap	a gyermekkel kapcsolatos egyéni problémák és információk közlése	Egyéni problémák Egyéni megbeszélés
Közös ünneplések	az óvoda-család kapcsolatának erősítése közösség formálása hagyományok ápolása	Közös ünneplés Beszélgetés Programok, rendezvények
SZMK	szülők érdekképviselése szülői feladatok koordinálása véleményezési jog gyakorlása	Értekezlet Megbeszélés

4.4.2 Az óvoda és az iskola

Célunk:

Az intézmények munkájának összehangolása, óvoda, iskola átmenetet segítő team működtetése közös programterv keretében a zökkenőmentes átmenet biztosítása érdekében.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos és eredményes együttműködés a nevelési feladatok összehangolása. Az óvoda az iskolával kialakítja tartalmi kapcsolatát, és az által a gyermekek zavartalan iskolakezdését elősegíti, iskolai teljesítményét az után követéssel kíséri figyelemmel.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

A kapcsolattartás tartalmi formái:

Kapcsolattartási lehetőségek	Cél	Munkaforma
Ovi-suli	a gyermekek érzelmi ráhangolódása az iskolai tanévre	Közös szereplés, ismerkedés
Óvodapedagógusok látogatása az elsősöknél	a gyermekek fejlődésének utánkövetése az iskola első évében, visszajelzés az elsősök beilleszkedéséről	Megfigyelés Megbeszélés
Közös ünnepségek (karácsony, farsang, március 15. húsvéti tojáskeresés, ballagás)	közös ünnepléssel az óvoda-iskola kapcsolat mélyítése	Közös ünneplés
A tanítók meglátogatják a nagycsoportosokat	információszerzés a leendő elsősökről	Megfigyelés Beszélgetés Tapasztalatszerzés
Nagycsoportosok látogatása az első osztályban	ismerkedés az iskolai környezettel és életmóddal, az átmenet megkönnyítése.	Közös tevékenykedés, játék
Az első osztályosok visszalátogatnak az óvodába	a kapcsolat erősítése a pedagógusok és a gyermekek között	Közös tevékenykedés, játék
Konzultáció a pedagógusok között, közös szakmai értekezlet	egyéni fejlesztés és a mérés dokumentumainak megismerése szakmai ismeretek bővítése közelíteni egymáshoz a két intézmény nevelőtestületének szemléletmódját	Értekezlet Megbeszélés

4.4.3. Óvoda és közművelődési intézmények

Szükséges, hogy az óvoda kapcsolatban legyen a környezetében működő közművelődési intézményekkel: könyvtárral, művelődési házzal. Az intézmények kínálatából az óvodapedagógus úgy válogasson, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását.

A közművelődési intézmények:

- Ligetalja Művelődési Ház,
- Könyvtár
- Utazó bábszínház

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Egyéb kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart:

- Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Fenntartó Önkormányzattal,
- Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- Egészségügyi szakszolgálatokkal (védőnő, orvos),
- Egyház

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Játék
- Verselés-mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munkajellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

5.1 Játék

A játékot minden résztvékenységet átható tevékenységi formának tekintjük. Valamennyi fejlesztési terület alapvető tevékenységi formája. A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Eredményeképpen fejlődnek a képességek és alakul a magatartás.

A játék semmi mással nem helyettesíthető gyermeki tevékenység. Szabad cselekvések sorozata, ami szabad akaratból, külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre. Nem produktív, tehát nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék a fontos, hanem maga a folyamat. A játék valóságyszerű, de nem valóságos. A valóságból származó élménymaradványokon, tapasztaláselemeken alapszik, valóságos tárgyak, eszközök, felhasználásával folyik. A gyerek tudja, hogy játszik, mégis

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

összemossa a valóságot és elképzelhető, nem állít éles határokat közéjük, könnyedén közeledik egyikből a másikba. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játékra nem érvényesek a valóság idő- és térbeli korlátai, de többnyire térbeli elhatároltság, zártság jellemzi. (Egy kis kuckó lekerekítése). A gyerek fejlődése során a játék is gazdagodik, fejlődik. Az óvodapedagógus feltételteremtő jelenléte, szükség és igény szerinti együtt játszása, támogató, serkentő, ösztönző magatartása biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét, az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását. Különböző játékfajtákat figyelhetünk meg.

Gyakorló játék:

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, tevékenységből fakadó siker, ami újra és újra ismételésre készíteti a gyermekeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz. A játéknak ezen a fokon a gyerekek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. A sokszori ismételéssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek. (Ez a játékfajta az érzékszervi mozgásos intelligenciának felel meg. Indítéka a funkcióöröm, az „én csinálom” diadalmas érzése.).

Szimbolikus vagy szerepjáték:

Az óvodáskor legjellemzőbb játékfajtája. A gyerekek tapasztalatait, elképzeléseit, ezekhez fűződő érzelmeit tükrözi. A behelyettesítés, a tettetés, a kitalálás dominál. Megjelenik a mintha-tudat, a szimbolikus sémák kialakítása.

A szerepjáték feltételezi a gyerek önállóságát, a magukra vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényegese mozzanatait. A szerepjátékban nyilvánulnak meg először és – alakulnak – a gyermekek közötti társas kapcsolatok, az együttműködés, a kölcsönös alá- és fölérendelés a közös tevékenység során.

Dramatizálás, bábozás:

A személyiségfejlesztés egyik leghatékonyabb módszere az óvodai fejlesztő program (IPR) célkitűzéseinek megvalósítása során.

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. Ennek első feltétele, hogy az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

gyerekeket, valóban esztétikai élményt jelentsenek számukra. Az eszközök, kellékek, megfelelő hely biztosítása és a jelmezek megléte is fontos feltétel.

Konstrukciós építő játékok:

A gyerekek különböző anyagokból, alkatrészekből építményeket, különféle tárgyakat, játékszereket hoznak létre. Az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználására ösztönzi a gyerekeket a konstruálásra. „Valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

Szabály játékok:

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlanak. A társak elfogadása, a másik szempontjainak tudomásulvétele kell hozzá. A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyerekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

Mozgásos szabályjátékok:

- testnevelési játékok,
- dalos és mondókás népi játékok,
- fogócskák,
- bújócskák,
- körjátékok,
- szembekötősdí,
- labdajátékok,
- mozgásos verseny játékok.

Értelmi képességet fejlesztő játékok:

- különböző társas játékok,
- képes kirakók,
- dominók,
- kártyajátékok,
- nyelvi játékok.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

A gyakorlatban a játékot kétféleképpen értelmezzük:

- A gyerekek által kezdeményezett szabad játék: itt az óvónő megengedő, biztonságot adó jelenléte a fontos. Csak a legszükségesebb esetben avatkozik be, pl: ha a játszóik igénylik a segítséget, kéri a védelmét, meg kell akadályozni valamilyen veszélyt, játékszer rongálását stb.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. ahol a felnőttnek modellnyújtó, mintaadó szerepe van, bevonható társ marad, illetve kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

E két játékforma kitölti a gyerekek óvodában való tartózkodásának legnagyobb részét.

Célunk:

- A gyermeki személyiség komplex fejlesztése
- A gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség erősítése, konfliktusok önálló megoldása
- A gyermeki kreativitás, alkotó fantázia, problémamegoldó gondolkodás, mozgáskoordináció, manualitás, kommunikáció fejlesztése

Feladataink:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- Az együtt játszás alapvető szokásainak, szabályainak kialakítása
- Gyermeki kreativitás fejlesztése, feszültségek oldása.
- Biztosítani a szabadválasztás jogát, a párhuzamosan folyó tevékenységek között
- Egyéni képességek és szükségletek kibontakoztatásához szükséges lehetőségek és értelmes szabály és normarendszer biztosítása, hogy az magatartás és viselkedésformáló értékrenddé válják.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához.
- A játékhoz és a változatos tevékenységekhez a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközök biztosítása.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekkel.
- A hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek esetében kiemelt feladatunknak tekintjük a játékokkal való megismerkedést, a játékok rendeltetésszerű használatának elsajátítását, a társakhoz való alkalmazkodás és az együtt játszás kialakítását, a konfliktusok kezelését, az örömteli, felszabadult és elmélyült játék megalapozását.
- A társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a HH/HHH és az SNI gyermekek integrált neveléséből adódóan.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Élvezi a szabályjátékokat, képes a szabályok, normák betartására, betartatására.
- Kialakul benne az egészséges versenyszellem.
- Játékában elmélyült, kitartó.
Fejlettségének és érdeklődésének megfelelő játékot választ és azzal rendeltetésszerűen játszik
- Bekapcsolódik a közös játékba.
- Kialakulnak pozitív érzelmei társai iránt, tudja kezelni a kialakult konfliktusokat.
- Részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Képes szabályjátékok megtanulására. Betartja és követi a megismert szabályokat.
- Helyesen választ adott tevékenységhez anyagot, eszközt és helyet.
- Képes saját élményeinek eljátszására, a szabad önkifejezésre.
- Elfogadja társai javaslatait, ötleteit.
- Elmélyülten és hosszú ideig tud játszani.

5.2 Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodai irodalmi nevelés – az anyanyelvi neveléstől elválaszthatatlan – az óvodai élet egészét átható folyamat. A mese és a vers hallgatása, mondása a kisgyermekkorban a játékkal egyenrangú természetes igénye. A népi, irodalmi és kortárs művek egyaránt helyet kapnak az óvodában. Az óvónőnek nagy odafigyeléssel kell a meséket, verseket kiválasztani, hiszen az ő irodalmi ízlése mentén formálódik a gyermek ízlése. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat. Különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világtképének kialakítására.

A mese-, versanyag tartalmaz mondókákat, állatmeséket, felelgetőket, láncmeséket, csalimesét, egyszerű és több szálon futó meséket is, ami a nagyokat cselekvő továbblépésre ösztönzi. Nyelvgyakorlásra szolgálnak a nyelvtörők, évszakhoz, élményekhez, ünnepekhez kapcsolódnak a mesék, versek, óvónői rögtönzések.

Az óvodapedagógus beszéde, szép kiejtése, hangereje, hangszíne, képszerűsége, érzelmeket kifejező ereje modellként hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak beszédmódja utánzásra méltó jó példa legyen.

Az óvodába kerülő kicsiknek feltétel, de a nagyobbak is igénylik az ölbe ülő, együttes mozgással kísérelhető mondókákat, dúdolókat, verseket. Ezek érzelmi élménye rendszeresen jelen van a csoportban, különösen a befogadási időben.

A családokkal való együttnevelés folyamatában, a mese, vers személyiségfejlesztő hatása elsősorban személyes kapcsolatokra épülve bontakozik ki. (Mesét, verset, mondókát a családban többnyire csak a televízió keresztül ismernek a gyermekek.) Ezért is kiemelt fontosságú, hogy a szülők megismerjék azokat az irodalmi műveket, melyekkel a gyermekek az óvodában találkoztak. Kapjanak tájékoztatást az igazán értékes tartalmú könyvekről és egyéb kiadványokról.

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, a pozitív személyiség jegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével.
- Az irodalmi műveken keresztül erősíthetjük a közös nemzet, a szülőföldhöz való tartozás érzését.
- A magyar kultúra és a multikulturális értékek átörökítése,
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása,
- A korosztálynak megfelelő irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladataink:

- Az anyanyelv megismertetése, változatos irodalmi élmények közvetítése a korosztálynak megfelelő műfajok által / mese, vers /, a beszélővé és olvasóvá nevelés megalapozása.
- A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő, nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes vers- és meseválasztás.
- Felkelteni és elmélyíteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- Fejleszteni a gyermekek beszédét, kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését.
- Bővíteni a gyermekek szókincsét a fejlődés egyéni ütemének megfelelően, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű és SNI gyermekek differenciált fejlesztésére.
- Olyan irodalmi művek bemutatása, melyek alkalmasak a gyermeki személyiség sokoldalú gazdagítására, a szorongás oldására, és a valóság sokoldalú visszatükrözésére.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel meséivel –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel való ismerkedés.
- Mindennapos mesélés, mondókázás és verselés
A megismert mesék, versek dramatizálása, bábozása
- A multikulturális tartalmak biztosítása cigány mesékkel és versekkel.
- Az irodalmi élményhez jutás feltételeinek megteremtése
  - megfelelő hely
  - nyugodt légkör
  - motiváló eszközök

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Szívesen hallgat és mond mesét, verset, mondókát.
- A gyermek a játék közben odaillő ritmusokat, verseket mondogat, önállóan is alkot
- Az elhangzott mese, vers, mondóka ismétlését kéri.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyez, 10-15 új mesét, verset meghallgat az év folyamán.
- Ismer 10-12 mesét, vannak kedvenc mesehősei.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Az ismert mesék jeleneteinek bábozása, dramatizálása természetes igényévé válik.
- A mesekönyveket önállóan nézegeti, és képeik alapján felismeri a legkedveltebb mesét.

5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zene nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A közös játék, közös éneklés örömeinek megéreztetése fontos, hisz ez fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Óvodánkban a zenei nevelés alapja az énekes játék. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, a mondókázás, az értékes népzene és a kortárs zene hallgatása művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából kitüntetett helyet kap. Felkelti a gyermekek érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

A csoportokban nem múlik el egyetlen nap sem éneklés, mondókázás, dalos játék nélkül.

A közös éneklés olyan élményt nyújt a gyermekeknek, mely során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét.

Az óvodai ének-zenei nevelésben fontos helye és szerepe van a népi hagyományoknak. A mondókák, népi játékok, népdalok hozzátartoznak az óvoda mindennapjaihoz.

Célunk:

- Legyen öröm az éneklés, fejlődjön zenei emlékezetük, esztétikusan formálódjon járásuk, mozgásuk, testtartásuk.
- Zenei kreativitás, zenei készségek kialakítása fejlesztése.
- A magyar népi hagyományok, - a kortárszenei, - és más népek dalainak, zenéinek megismertetése.
- Az ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése
- A hagyományok ápolása, a gyermek zenei ízlésének fejlesztése
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei alkotókedv fejlesztése
- Közösségi kapcsolatok fejlesztése a közös élményeken keresztül mondókázással, énekléssel, dalos játékokkal, táncsal, zenehallgatással.

Feladataink:

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő mondókák, dalok, dalos játékok tervezése, gyakorlása és megszerettetése.
- A gyermekek zenei képességeinek és kreativitásának fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Ének-zenei nevelési tartalmával a népi hagyományok, a kultúra és multi kultúra gyökereinek ápolása.
- Változatos térformák alakítása (kör, csigavonal, ugrások, kartartások, táncos lépések különféle mozgások összekapcsolásával).
- A HHH és SNI gyermekek felzárkóztatása, illetve esetenként kiemelkedő zenei képességük differenciált fejlesztése az adottságok figyelembevételével.

Az ének-zenei nevelés tartalma:

- *a népi mondókák,*
- *a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos-játékok,*
- *a zenehallgatás dalanyaga* (hangulatokat, érzelmeket közvetítenek, mintát nyújtanak,
- *az énekes népszokások,*
- *cigány gyermekdalok, mondókák*
- *a készségfejlesztés zenei elemei.*

A mondókák játékok szerint: ölbe vevők, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók.

A dalos játékok: állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulás-, ludas-, kapus-, küzdő-, és sorjátékok, csúfolók.

- a hangszerekkel való ismerkedés,
- mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben,
- népi hangszerek megismerése, készítése (köcsögduda, doromb, citera, hegedű, lopótök duda, dob, levélsíp, nádsíp, cserépsíp, fűzfa síp, furulya.)

A zenehallgatás anyagát az óvónő igényes válogatása tükrözi. Az anyagot népdalok és műdalok alkotják, élő előadásmódban, alkalmanként hangszer kísérettel.

A készségfejlesztés zenei elemei

- a tiszta, csengő hangképzés,
- az egyenletes lüktetés,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- a dallam- és ritmusmotívum visszaadása,
- a tempó (gyors, lassú),
- a dinamika (halk, hangos),
- a hangmagasság (magas, mély) érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése.
- a zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, az emberi-, állati hangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.

A néptánc a felnőttek táncát jelenti, amely élménynyújtó a gyermekek számára. (A nehéz lépések nem felelnek meg a 3-6-7 éves korú gyermekek mozgásfejlettségének!) A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást. A mindennapi éneklésben elsőrendű szerepe van a Kodály Zoltán által kidolgozott népdalainak, hisz minden népzenei nevelésnek a saját néphagyományaiból kell kiindulni. Óvodában a hagyományok ápolására jó lehetőség az egy-egy ünnephez kapcsolódó dalos játék, énekes játék, mondóka tanítása. A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. Lehetőség nyílik a népi hangszerek megismerésére, készítésére. Ilyenek: köcsögduda, citera, dob, nádsíp, furulya, stb. A különböző zörejek megfigyelése (természet hangjai, emberi-, állati hangok, hangszerek hangjai és a környezet hangjai).

Zenehallgatás:

A zenehallgatási anyagot a művészi érték igényével kell összeválogatni. A zenehallgatás gerince a népdalkincs erre legalkalmasabb dallamaiból, rokon és más népek (etnikum) dalaiból tevődik össze, de igényesen válogatunk az értékes kortárs zeneművekből is.

A zenei élményszerzés lehetséges módjai: az óvónő egyszemélyes éneke, 2 óvónő együttes dalolása (2 szólamú dalok előadása), az óvónő hangszerjátéka, zenehallgatás CD-ről és magnókazettáról.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Ismer 8-10 mondókát, 10-15 dalt és dalos játékot.
- Énekel 6-8 hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat.
- Tud egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- Ismer néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal).
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes, dalos játékokat

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A gyermekek gátlások nélkül tudnak együtt énekelni
- Örömmel hallgatnak zenét
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, a képkialakítást, konstruálást, kézimunkát, műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Megismerkedik a gyermek a különböző anyagokkal az ábrázolás, konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel. Ezek együttesen fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlesztésnek

A vizuális nevelés kapcsolódása más nevelési területekhez:

- a játékkal tartalmában és feladataiban mutat összefüggést
- a környezet megismerésére neveléshez a színek, formák, megfigyelésével kapcsolódik
- matematikai neveléshez a téri viszonyok, síkformák alkalmazása révén kapcsolható
- Az anyanyelvi neveléshez a szavak mögötti képtartalommal és ezek formálásával járul hozzá.
- Az ábrázoló tevékenység tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével a versek, mesék képi megjelenésével a gyermek gondolkodása, nyelvi kifejezőképessége sokoldalúan fejleszthető.
- A népművészettel a hagyományos ünnepek alkalmával megjelenő használati tárgyak - kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – megjelenítésekor találkoznak, és a díszítőmunkák során motívumokban jelenítik meg azokat. A népművészettel való találkozást segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás. A kézimunka sorában megjelennek a kézi szövés alapelemei: sodrások, fonások, szövések. Egy-egy szép hímzett terítő, a színes fonalak hímzés utánzására készítetnek.
- A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében, pl az adventi koszorú elkészítése, a mézeskalács gyúrása, díszítése, a

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Luca búza vetése, a farsangi álarckészítések, a húsvéti tojás díszítése, a májusfa szalagozása, stb.

- A játékeszköz készítek technikáit a gyerekek utánzás után képesek elsajátítani: rongybaba, vagy csutkababák, természeteszközök: napraforgósár – lovacska, sátrak, kunyhók stb. Nagyon fontos ennél a tevékenységnél is a tapasztalatszerzés, az új technikákkal és eszközökkel való ismerkedés, gyakorlás.

Célunk:

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagítása.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Tevékenységük során fejlődjön kézügyességük, figyelmük, képzetük, térlátásuk, problémamegoldó gondolkodásuk, technikai szemléletük.
- Ügyesen bánjanak eszközeikkel, szerszámaikkal, becsüljék, óvják azokat és környezetüket.
- Alakuljon ki bennük a természetes igény a szép dolgok, környezetük esztétikája iránt.

Feladataink:

- Teret engedni a gyermek érzéseinek, gondolatainak, ötleteinek játékban, rajzban való kifejezésére.
- Megteremteni a szabadidős és kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit.
- Igényes környezetformálás, a csoportszobák esztétikumának kialakítása.
- Értékként kezelni a gyermekek által készített alkotásokat.
- Az egyes gyermek irányítása, értékelése igazodjék fejlettségi szintjéhez.
- Egész nap folyamán változatos eszközök és tér biztosítása az ábrázoló tevékenységhez
- Egyéni fejlesztéssel és differenciált neveléssel a HHH és SNI gyermekek felzárkóztatása.
- A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Az ábrázoló tevékenységek tartalma:

3-4 éves korban

A beszoktatás hónapjaiban a gyermekek spontán érdeklődésére alapozunk, és kihasználjuk az eszközök motivációs szerepét. Ebben az időszakban kiemelt szerepet kap a technikák megismertetése. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet és értékelő képesség kialakulását, együttesen gyönyörködve a saját alkotásokban, a mű- és népművészeti szépségekben.

A szabadon firkálgató, mázoló, gyurkálgató gyermekkel éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt. A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermekek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. A képalakításhoz biztosítjuk a különböző eszközöket, a megfelelő technikai lehetőségeket festéssel, zsírkréttával, ragasztással, agyagba-homokba karcolással, nyomattal.

Plasztikai alakítás: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, mélyítve, tépegetve, karcolva.

Építés: Különböző tárgyakkal, formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban

Ebben az időszakban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák tanítása, tökéletesítés. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok készítése. A gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítjük a szükséges eszközökkel: ceruzákkal, krétával, filccel, fapálcával, különböző vastagságú ecsetekkel, spárgával, fonallal, textillel és termésekkel.

A technikák kigyakorlásának változatos módokon kiemelt szerep jut. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya a forma, nagyság és a háttér alakítása. Segítjük őket, hogy az emberábrázolást, a környezetről, a tárgyakról, cselekményekről szerzett ismereteiket saját elképzelésük alapján jelenítsék meg. Egy-egy emlék közös vizuális felidézése során felhívjuk figyelmüket a részletek fontosságára.

Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy az építés során variálják a teret, használjanak nagyobb méretű takarókat, dobozokat.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

5-6-7 éves korban

Ebben az életkorban a gyermekek a megismert eszközöket, technikákat bátran használják a képalakító tevékenységükben. Több alkalommal készítünk közös kompozíciókat. Arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy a saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, kirándulások, ünnepek eseményábrázolásai is.

Ötleteinkkel segítjük őket a játékok, bábok és különböző kellékek készítésében, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek, házak építésében a tér változatos kihasználása érdekében.

A fejlesztés, fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A megismert vizuális technikákat készség szinten alkalmazza.
- Képalakításban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- A gyermek alkotására jellemző a részletező formagazdaság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örül alkotásának, és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Térkialakításban, építésben bátor, ötletes, együttműködő.
- Rácsodálkozik a szép látványra, tud gyönyörködni benne.
- Megfogalmazza értékítéletét, beszélgetni tud az alkotásokról.

5.5 Mozgás

A mozgás az óvodáskorú gyermek lételeme, sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban és egyéb tevékenységekben is. A testnevelés az óvodai nevelés folyamán a gyermek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mérten mozgáskéességük. Gyakoroljanak olyan akarati tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, együttműködés, kitartás, engedelmesség. A változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlások és a mozgásos játékok elősegítik a gyermekek helyes testtartásának kialakulását, mozgáskoordinációjuk, kondicionális képességük fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növekedéséhez.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Célunk:

- A gyermekek mindennapi mozgásszükségletének kielégítése, természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, tájékozódásának, fizikai állóképességének, erőnlétének fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akaratitényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladataink:

- Megszerettetni és megőrizni a gyermekek természetes mozgáskedvét
- Rendszeres mozgással kialakítani az egészséges életvitelt
- A szabad levegőn való tartózkodás maximális kihasználása.
- Fejlesztani a testi képességeket, fizikai erőnlétet (kondicionálás, koordinációs tevékenység).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Speciális mozgások fejlesztése: Lábboltozat süllyedése ellen ható, boltozaterősítő gyakorlatok.
- Differenciált neveléssel fejleszteni a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a személyiség akaratitényezőinek alakulását,
- Kooperatív mozgásos játékok alkalmazása.
- Az együttműködés és szabálytudat kialakítása különös tekintettel a HHH és SNI gyermekekre.

A mozgás fejlesztésének területei:

- Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást.

A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja érdeklődésének, egyéni szükségletének és képességének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszeretessük a mozgást

Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, a tornateremben, az öltözőkben. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét

- A testnevelés – foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk a testnevelésben.

A testnevelés-foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is.(gerinctorna, lábboltozat erősítése).

Heti két alkalommal szervezzük a tornateremben, jó idő esetén, az udvaron.

A foglalkozásokon lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. A különböző nehézségű differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga főleg a természetes nagymozgásokat tartalmazza. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozásokon, a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amelyekben különböző irányokban végeznek mozgásokat, és különböző formákat mozognak be. A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerülnek az egyensúlyérzék fejlesztése, szem-kéz, szem-láb, koordinációt fejlesztő gyakorlatok. A testséma fejlesztésében kiemelt jelentősége van az oldalirányok tanításának, melyet a kezességtől függetlenül a csuklón szalaggal jelölünk.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legfontosabb (alaklítás, formaállandóság). Továbbfejlesztjük a finom motorikus készségeket, amely az írás megtanulásának elengedhetetlen

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

feltétele. (tornaszerek különböző fogásmódjával).

- Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percig tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. Teremben, öltözőben az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra. Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek mozgása megfelelően fejlett, és összerendezetté válik. Tudnak a térben tájékozódni, testsémájuk kialakult.
- Betartják a szabályokat a különböző verseny és ügyességi játékokban.
- Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- Szeretnek futni, képesek gyalogosan hosszabb távot megtenni
- A labdával és a különböző tornaszerekkel ügyesen bánnak.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

Környezetismereti tapasztalatok

Mind a társadalmi, mind a természeti környezet megismerése a gyermekek természetes kíváncsiságára és aktivitására épül. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A gyermekeket a közösen átélt élmény szűkebb környezetükhöz köti, ezáltal erősödik szülőföldjükhöz való érzelmi viszonyulásuk. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A meglévő tapasztalatokhoz, ismeretekhez kapcsolódva koncentrikusan bővíthető a gyermekek értelmi képességeihez igazodva.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

A környezet megismerésének tartalmát négy, egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan terület biztosítja:

- a társadalmi és természeti környezet megismerése,
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyai,
- környezetalakítás,
- környezetvédelem és környezettudatos magatartás.

Célunk:

- A szűkebb és tágabb környezet megismerése, felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi beállítódásának kialakítása a természeti, tárgyi, emberi, világ értékei felé.
- A gyermekek világképének formálása, tapasztalatszerzési lehetőségeinek biztosítása és bővítése.
- A felfedezés örömeinek biztosítása. Fenntarthatóság megismertetése.
- Megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermekek természeti és társadalmi környezetéről.
- Környezettudatos életmód megalapozása.
- Logikus gondolkodás fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismerésével, az ismeretek rendszerbe illesztésével.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezése.
- A valóság objektív bemutatása.

Feladataink:

- Biztosítani a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő ismeretek gyakorlását, a folyamatos és fokozatos fejlesztést.
- Biztosítani a fokozatosság elvének érvényesülését, a gyermekek matematikai gondolkodásának fejlesztésében
- Fontos, hogy a gyermekeket közelebb vigyük a természethez és megmutassuk, milyen hatással van a környezetre az életmódunk.
- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése
- A problémamegoldó gondolkodás megalapozása

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A környezetvédelemmel kapcsolatos tapasztalatszerzés biztosítása
- Az egyéni bánásmód és differenciált tanulásszervezés módszereivel a tehetséggondozás és a hátrányok kompenzálása
- A gyermeki érdeklődésen alapuló életszerű helyzetek megteremtése
- Olyan tevékenységek biztosítása, ahol lehetőség van problémahelyzetek megoldására
- A gyermekeket életkori és egyéni fejlettségének megfelelően új ismeretekhez juttatni, megláttatni az összefüggéseket, elősegíteni az önálló véleményalkotás és döntési képesség kialakítását.

A környezet megismerésére nevelés tartalma

A megvalósítás olyan sokszínű tevékenységet feltételez, amely különös tekintettel van a mással nem helyettesíthető játékokra. Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely természetbarát-környezetbarát szemléletet sugallva segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség/ és akaratának /önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat/ fejlődését. Amely ráirányítja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára, természeti-, tárgyi-, társadalmi környezetünk értékeire. Aktív részvételt biztosítunk a tapasztalatszerző megismerő folyamatokban. Séták, megfigyelések, valós élethelyzetek során a gyermekek alkalmazzák a megismert szabályokat, magatartásformákat.

Az óvodába lépő gyermekek esztétikus, melegséget sugárzó környezet várja, ezzel is elősegítjük a beilleszkedést, az óvoda elfogadását, illetve megszerettetését. A gyermekeket körülvevő környezetben az élet ritmikussága, a színek és a formák, a környezetesztétika felfedeztetése az életkornak megfelelő közvetlen tapasztalatszerzéssel és érzékeléssel történik. Megismertetjük gyermekeinkkel a falusi munka, a mezőgazdaság fontosságát, értékeit is. Az óvoda környékén megfigyelik a változásokat; új építkezéseket, parkosítást, épületek felújítását. Felkeresik a községben élő, néphagyományokat őrző, kézműves technikát (fafaragó, gyöngyfüző) folytató személyeket. Ismerkednek alkotásaikkal, maguk is próbálkoznak hasonló „alkotások” létrehozásával.

Mindennapi tevékenységük és óvodai életük során megtapasztalják az idő múlását, megismerik a napszakokat, napokat, évszakokat, éveket.

A természeti és társadalmi témakörök több ponton is kapcsolódnak, összefüggnek egymással. Környezetükben megjelennek azok a szimbólumok, melyek a rögzítést segítik. Séták alkalmával

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, megismerkednek a személy- és teherszállító járművekkel, tömegközlekedési eszközökkel. Ismereteket szereznek a szárazföldi-, vízi- és légi közlekedésről is.

Természetes környezetükben, képekről, videofelvételekről ismerhetik meg az állatokat, életüket, az emberrel való kapcsolatukat. Családok segítségével alkalmanként közvetlenül részt vesznek az állatok gondozásában. Gondozzák a növényeket, végeznek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatását, figyelik a növények fejlődését.

Egyénenként sokat beszélgetünk a családról, otthoni élményekről, a családtagok életének jellemzőiről. Az óvoda udvara, környezete, a családok otthona, a szülők munkahelye, az intézmények mind a megismerés forrásai. Ismerkednek a legszükségesebb személyi adataikkal. Megismerkednek községünk utcáival, alkalmanként ellátogatnak egymáshoz. Ezek feltárásában, az előkészületekben, a szervezésben, a gyermekek és a szülők is aktívan részt vehetnek.

A szeretetteljes élethelyzetek, az örömteli élmények természetes módon teszik lehetővé a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztését. A szókincs a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A hosszabb-rövidebb séták lehetővé teszik, hogy a gyermekek valós élethelyzetekben alkalmazzák a helyes köszönést, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését. A séták alkalmával minden gyerek kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételére azonnal tudunk reagálni. Séták során, megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket. Ez alatt illemszabályokat, magatartásformákat is rögzítünk. Az óvoda tevékenységben gazdag, kellemes, nyugodt légkörében a gyermek elfogadja, megszereti az óvodát, megismeri a közvetlen környezetét.

Segítségünkkel bővülnek a családról, az évszakokról, az időjárásról, a növényekről, állatokról, a közlekedésről szerzett ismeretei is. Az óvodás korú gyermekeket a szűkebb környezetünkön kívül megismertetjük az óvoda tágabb környezetével is:

- ellátogatunk intézményekbe, középületekbe,
- gyermekmúsorokra, piacra, boltokba, városi színházba stb.

Matematikai tapasztalatok:

A matematikai nevelés meghatározó szerepet tölt be a gyermek képességeinek fejlesztésében (tapasztalás, emlékezet, ítélőképesség). Akár a nyelv, áthatják a gyermek egész életét, minden

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. Óvodába kerüléskor felmérjük a gyermek képességeit, a tényleges matematikai nevelés csak 4 éves kortól kezdődik. Játékos cselekvésbe ágyazva közlünk matematikai ismereteket és használjuk a matematikai fogalmakat. Ezáltal minden érzékszervüket bevonjuk a tapasztalatszerzésbe. Az eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, matematikai műveletek végzésére. A gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, illetve az óvodapedagógus közreműködésével részképességeik fejleszthetők. Az építőjátékok elemei, a spontán tapasztalatok bővítik és alkalmanként jól használhatók a térbeli matematikai játékokhoz. A gyermekek egyéni fejlettségétől függően szükség van a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére is. Tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása.

A műveltség tartalom integrált megközelítéséből következően a zenei, az ábrázoló, a mozgásos tevékenységnek éppúgy lehet és van is matematikai, környezetismereti tartalma, mint a matematikai játékoknak

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat.
- Ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növénygondozásban, a természetvédelemben.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik, tudja lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét, idejét
- Környezettudatos életmód kialakítása során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.
- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobb, többet létrehozni.
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
- Tud tízes számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megkülönbözteti és megnevezi a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.

5.7 Az óvoda munkajellegű tevékenységei

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszköze a munka.

A munkavégzés során fejlődik a gyermek személyisége. A gyermektől belső fegyelmet, kitartást, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Fejleszti a gondolkodást, és a problémamegoldó képességet, hisz a problémahelyzetek szellemi aktivitást igényelnek.

A munka végzése körben fejlődik az együttműködés képessége, ami fejleszti a közösségi érzést és az alapvető erkölcsi tulajdonságokat. Megalapozódik a munka iránti tisztelet, saját és más munkájának elismerése és megbecsülése.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk:

- A munka és munkajellegű tevékenységek során fejlődjön kitartásuk, felelősségtudatuk, türelmük, céltudatosságuk.
- Szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket.
- Az egyes munkafajták fokozatosan kerüljenek bevezetésre, majd váljanak rendszeres, folyamatos tevékenységgé.
- Becsüljék meg és ismerjék el mások munkáját.
- Fejlődjön egymáshoz való alkalmazkodó képességük, toleranciájuk.
- Alakuljon a gyermekekben az esztétikus, környezet iránti igény.
- A környezettudatos viselkedési normák alakítása.

Feladataink:

- Gyakorlati tapasztalatok szerzése biztosítása az önkiszolgálás, a közösségért végzett munka, a környezet védelme és megóvása során.
- A munkában vállalat önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység felett érzett

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

felelősség és öröm átélésének segítése.

- Gyermeki munka megszerettetésén keresztül jártasságok, készségek alakítása az eszközök, szerszámok használatában.
- Önmaguk és mások munkájának értékelésére megfelelő lehetőség biztosítása
- A HHH, SNI gyermekek munkajellegű tapasztalatszerzésének biztosítása, a munkához való pozitív hozzáállás erősítése.

A munka tartalma

- Önkiszolgálás
- Naposság
- Alkalomszerű munkák
- Környezet és növénygondozás

Önkiszolgálás

Játékos, önállósági törekvésekre épített tevékenység. Testápolással, étkezéssel, öltözködéssel, a környezet rendjével kapcsolatosak. Az önkiszolgálás a munkakészségek alapja. Az utánzás során kialakult készségek hiányosak lehetnek. Ezért igen fontos az óvónő példamutató személyisége és a szülőkkel való együttműködés.

Minél kisebb a gyermek, tevékenységében annál inkább keverednek a játékos elemek a munkaelemekkel. Egy tevékenység éppen úgy lehet játék, mint munka. Pl. a kézmosás. A gyermek örömmel fedezi fel a vizet, és ha teheti szívesen, pancsol benne. Más alkalommal a víz a tisztálkodás fontos eszköze pl: kézmosás az étkezések előtt, vagy ha maszatos a keze, már céllal végzett munka.

Naposság

A naposság közösségi megbízatás, melyet az önkiszolgáló munka készít elő. Az ezzel járó felelősségi funkciókat, helyes irányát, a gyermek szívesen és rendszeresen látja el. Gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, mely a csoport mindennapi életében nélkülözhetetlen. Ebben a munkában tapasztalják, hogy az egész csoport érdekében egy célért dolgozzanak. A naposság felelősségtudat, figyelemösszpontosítást igényel. 4 éves kortól lehet bevezetni, amikor a gyermek már eljutott az értelmi fejlődés egy bizonyos fokára.

Alkalomszerű munkák

A csoport életében vannak állandó jelleggel, vagy alkalomszerűen adódó munkafolyamatok.

Az alkalomszerű munkák egy része tervezhető, mert időről-időre szabályosan ismétlődik, másik

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

része esetleges. Ezeket a feladatokat a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egyidejűen végzi vagy megbízatásként egyes gyerekek teljesítik.

Alkalomszerű munkának tekinthető:

- a környezet rendjének biztosítása,
- segítés az óvónőnek és más felnőtteknek,
- csoporttársakkal együtt, értük végzett alkalmi megbízatások teljesítése.

Környezet és növénygondozás

A természet a gyermekre óriási ösztönző erővel hat. A természeti környezet gazdagsága, kifogyhatatlan tárháza játéknak, munkának, alkotásnak. A megfelelő időben kezdett, a természet minden előnye és tárgyai iránti pozitív érzelmi viszonyt. Tiszteletet kialakító nevelés vezethet el egymás megbecsüléséhez, mások munkájának, alkotásainak elismeréséhez is. A növények gondozásával ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyerekek, miközben átélnek és megfigyelik a közreműködésük nyomán létrejövő változásokat.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végén

- Szívesen végez munkajellegű tevékenységet.
- Segít az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek
- Örömmel és szívesen vesz részt a környezet és növénygondozási munkában.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát, szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- Szívesen segítenek egymásnak és kisebb társaiknak.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Tanulási folyamat tudatosan felépített, mely optimálisan biztosítja a tevékenység céljának elérését. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, tudatosan odafigyel a gyermekcsoport és az egyes gyermek motiváltságára. A tanulás folyamatos spontán és szervezett tevékenység jelentős részben utánzáson alapul és amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.. A gyermek kezdetben globálisan, majd részletekre irányulóan utánoz. A tanulásban fontos a gyermek életkori sajátosságainak érvényesülése, a spontán szerzett ismeretek rendszerezése mellett a játék és

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

játékos tevékenységek előtérbe kerülése. Figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait és az adott helyzetnek megfelelően kihasználjuk a nevelési lehetőségeket, módszereket. A napi tevékenységek során előtérbe helyezzük azon pedagógiai módszerek alkalmazását, (szóbeli elismerés, dicséret, pozitívumok kiemelése) melyek hozzájárulnak a gyermeki személyiség fejlődéséhez. A gyermeki ismeretszerzés támogatása céljából használjuk a rendelkezésre álló segédanyagot és digitális eszközöket.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés, a különböző problémahelyzetek teremtetésével segíti a gyermeket abban, hogy a környező valóságot komplex módon érzékelje, miközben újabb és újabb felfedezéseket tesz, fejlesztve ezzel a problémamegoldó gondolkodásukat. azaz tanul a gyermek.

Fontos szempont, hogy örömmel és önként vegyen részt a gyermek a tanulási folyamatban saját belső motiváltságból, ne csupán külső motiváció készítse erre. A gyermekek hibáit, tévesztéseit úgy korrigáljuk, hogy érzelmeire ne hassunk negatívan. Az ismeretszerzés az egyéni képességek figyelembevételével a nevelés egészén belül kötött és kötetlen kezdeményezések, egyéni és kiscsoportos foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták formájában egyaránt megvalósíthatók legyenek. A gyermekek nyomon követhessék, mintának tekinthessék társaik megnyilvánulásait, alkotásait.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- az utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

Célunk:

- Az ismeretek átadása, bővítése, az alapkészségek, a kompetenciák és a teljes személyiség fejlesztése.
- Minden gyermek önmagához mért adottságainak, képességeinek kibontakoztatása.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés, felfedezés örömeinek átélése, kreativitás erősítése.
- Folyamatos megfigyelés útján reális kép alkotása a gyermek meglévő képességeiről, a

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

hatékonyabb képességfejlesztés érdekében

- A tudás, tanulás iránti vágy felkeltése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása, észlelés, fejlesztése.
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Az anyanyelv fejlesztése helyes mintaadással, különös tekintettel a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására.
- Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyermekek fokozatos, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra való felkészítése
- Felkínált szervezett tevékenységekben önkéntesen, aktívan vegyenek részt.

Feladataink:

- Olyan módszerek, szervezési módok, IKT eszközök alkalmazása, a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére szolgál.
- A felfedezés, a kutatás örömeinek biztosítása,
- Olyan tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, amely minden gyermek teljesítőképességét kibontakoztatja, és figyelembe veszi az életkori sajátosságokat az alkalmazott módszerek megválasztásával.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának, probléma- és feladatmegoldó képességének fejlesztése
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével ösztönzi a gyermeket az örömteli és önkéntes tanulási folyamatban való aktív részvételre.
- Értelmi képességek fejlesztése (észlelés, érzékelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit folyamatosan biztosítjuk.
- Olyan munkaformák, módszerek, páros és csoportos tevékenységek alkalmazása, amelyek lehetővé teszik a helyes viselkedési normák az egymáshoz való alkalmazkodás megtapasztalását, belsővé válását.
- Minden gyermek képességét önmagához- a saját lehetőségeihez- viszonyítva igyekszünk fejleszteni, hangsúlyozva a pozitív megerősítés személyiségre gyakorolt hatását. Tudatosan

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

alkalmazzuk a modern pedagógiai módszereket, az újszerű tanulásszervezési módokat.

- Fejlődési napló vezetése
- Kiemelten kezeljük a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek képességeinek fejlesztését, többszörös gyakorlási lehetőség feltételeinek megteremtésével, egyéni fejlesztéssel.
- Különösen nagy gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű, részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre, egyénre szabott fejlesztési terv alapján igyekszünk fejleszteni.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Képessé válik tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére.
- Tud önállóan következtetni, véleményt és ítéletet alkotni.
- Ki tudja fejezni szóban, rajzban stb. érzéseit, gondolatait.
- Rendelkezik problémafelismerő és megoldó képességekkel.
- Tudja figyelmét rövid ideig ugyanarra összpontosítani.
- Részt vesz a különböző tevékenységekben.
- Saját és mások tevékenységét kontrollálja, ha szükséges, korrigálja.
- A tevékenységeket türelmesen a megbeszéltek alapján befejezik, önfegyelmük megfelelő, figyelmesen meghallgatják a felnőtteket, a gyermekek közléseit

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére 6-7 éves korra kialakulnak a gyermekben a belső pszichikus feltételek a következő életszakaszba való átlépésre. A gyermek belép egy lassú érési folyamatba, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek

- a. testi,
- b. lelki,
- c. szociális érettség.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

6.1.a.) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Mozgása összerendezett, harmonikus. Erőteljesen fejlett a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Erőteljesen fejlődik az **idegrendszer**. A kéztő és az ujjpercek csontosodása erősen megindul. Megkezdődik a fogváltás. A zsírpárnák helyét izomzat foglalja el. A testsúlya eléri a 18-20 kg-ot, a magassága legalább a 110 cm-t.

A mozgása egyre koordináltabbá, tudatosabbá, akaratlagossá, célirányosabbá, pontosabbá és fegyelmezettebbé válik.

6.1.b.) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

- Az önkéntelen emlékezés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és a felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelemtartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Az egészségesen fejlődő gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, feladattudata kialakulóban, és ez a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Egyre több szabályhoz alkalmazkodik, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Kitartása, munkatempója, önállósága és önfegyelme biztosítja a tevékenységek végzését, befejezését.

6. 1. c.) Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- az akarat fejlettségét jelzik a szabálytudat, a társakhoz való alkalmazkodás képessége, az önuralom, és a frusztrációs tolerancia.
- feszültség elviselésének képessége az iskolaérettség egyik legfontosabb mutatója, és az iskolai életbe való beilleszkedés egyik fontos feltétele.
- az iskolaérettség lényeges eleme a gyermek érdeklődésének sokszínűsége és tartóssága, a világ felfedezésének, meghódításának vágya.

7. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

7.1 Népi hagyományápolás, helyi szokások

A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyeknek segítségével nemzedékről nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. A hagyományokba beleszületünk, szabályozzák életünket. Nagy feladat hárul ránk, óvónőkre abban, hogy gyermekeinket megismertessük a népi kultúrával, hagyománnyal, tárgyi emlékekkel. Ehhez azonban nem elég a néphagyományok ismerete, tudnunk kell azt is, hogy ezekből a szokásokból mit vihetünk be az óvodába, s milyen módon, milyen pedagógiai eljárással tudjuk beépíteni a gyerekek életébe.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Óvodánkban egyrészt a vallási ünnepkörhöz kapcsolódó, községünkben élő szokások, hagyományos rítusok adják az óvodában folyó hagyományápolás alapjait, ezen belül is kiemelve a téli és a tavaszi ünnepkörhöz kötődő hagyományokat. Másrészt a népművészet, népmese, népzene, néptánc gazdag tárházából merítünk, kiemelten a kisgyermekhez közel álló néprajzi örökségből, a paraszti munkákból adódó tevékenységekből, melyek az óvodai életbe beépíthetők.

Programunk a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvodapedagógus feladatának tekinti. Az óvónő teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. Törekszünk más népek kultúrájának, szokásainak értékeinek megteremtésére és az azok iránti tisztelet kialakítására. Ünnepeinket, hagyományápoló napjainkat a szülők bevonásával szervezzük. Ezekre a napokra várjuk a volt és leendő óvodásainkat, a társintézmények vezetőit.

Az ünnepi alkalmakat megelőző készülődés, együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Kellemes emlékképek felidézése nyomán a gyerekek ilyenkor különösen aktívak. Az ünnepek szervezésben és a megünneplésben a gyermekek életkoruknak megfelelően vesznek részt. Minden ünnepi alkalommal jellemző külsőség a csoportok megfelelő díszítése, az ünnepi terítés, étrend és a gyermekek, felnőttek alkalomhoz illő öltözködése. Az ünnepi alkalmak, a hagyományok lehetnek egyénre szólóak, csoportokra, ill. az egész óvodára szervezettek, gyakran helyet adva a szülők fogadására, bevonására.

Feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon, illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel.

Célunk:

- Néprajzi örökség megbecsülésére, tiszteletére nevelés
- Hazaszeretet, nemzethez kötődés megalapozása
- Gyermek megismertetése a tájjellegű hagyományokkal

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Tárgyi, zenei, irodalmi, néprajzi értékek átadása a felnövekvő nemzedéknek
- A hagyományápolás közösségteremtő erejének megtartása

Feladataink:

- A tájjellegű hagyományápoló tevékenységek gyakorlása
- A haza szeretetére nevelés, nemzettudat kialakítása
- Olyan alkalmak teremtése, ahol a gyermek megismerkedik és gyakorolja a meglévő hagyományokat
- Az óvoda mindennapjaitól eltérő, az ünnepekhez kapcsolódó viselkedés és magatartásformák megismertetése a gyermekeket.
- Fokozatosan kialakul az együttműködése, a kapcsolatteremtő képessége a felnőttel és gyermektársaival.
- Az összetartozás érzésének kialakítása és erősítése
- Megfelelő környezeti és lélektani feltételek megteremtésével a különböző típusú ünnepek eltérő tartalmának, hangulatának érzékeltetése (vidám, nevetős, várakozó, csendes titkos, meghitt, örömteli, harsány, mókázó, izgalmas, játékos, emelkedett)
- Tevékenység közben az együttműködés, tolerancia az együvé tartozás érzésének kialakítása, különös tekintettel a HHH gyermekekre
- Nemzeti, és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, átörökítése.
- Az SNI gyermeket nevelő csoportban az együttműködés, tolerancia képességének kialakítása
- Szülők bevonása a hagyományápoló programokba, különös tekintettel az ingerszegény környezetből érkező HHH és az SNI gyermekek szüleire

7.1.1 A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

Vers, mese, dramatikus játék:

- népmesék,
- mondókák,
- közmondások,
- találós kérdések

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- mondókák,
- énekes gyermekjátékok,
- népdalok,
- hangszeres népzene

Rajz, mintázás, kézimunka:

- Tárgykészítő népi játékok,
- szövés,
- gyöngyfűzés,
- agyagozás,
- mézeskalácssütés

A környezet tevékeny megszerettetése:

- találós kérdések,
- népi jóslások,
- jeles napok,
- népszokások

Mozgás, mozgásos játékok:

- ügyességi játékok
- sportjátékok

Munka jellegű tevékenységek:

Szüret: szőlőszedés, préselés, almaszedés, dióverés, krumpli ásás, kukoricatörés,

7.2 Óvodánk hagyományőrző ünnepei

- Advent (nov.30-a utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig)
- Karácsony (december 24-25-26)
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)
- Húsvét (az első tavaszi napéjgyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Pünkösöd (a húsvét utáni 50. napon)

Az adventi ünnepekör kezdete: november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig.
(Néphagyományok felelevenítése adventi koszorú készítésével, gyertyagyújtással, ág hajtatással)

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

A kisebbek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. Almát fényesítenek és segítenek a mézeskalács sütésénél. Készítenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékokat. Tudnak néhány mondókát, verset és dalt, a Mikulást és Karácsonyt várva.

A nagyobbak segítséggel készítenek adventi naptári és koszorút. Megfigyelik az időjárást, igazak-e a népi jóslások? Hajtatnak Borbála-ágot (cseresznye, barack, orgona stb.) Luca napján ültetnek búzát. Mézeskalácsot sütnek, amit maguk díszítenek ki. Készítenek fenyődíszeket, asztali díszeket, és ajándékokat.

Mikulás nap: december 6. (dalokkal, rajzokkal, ajándékokkal várjuk a Mikulást, aki minden kisgyermeket megajándékoz, és játékokat hoz a csoportokba).

Készülődés karácsonyra: az ünnepi hangulat megteremtése ünnepi dekorációval, üdvözlőkártyák készítésével, mézes-sütéssel, díszek készítésével. Beszélgetünk a gyerekekkel az ünnep élményeiről. Vendégséget rendezünk az óvodában is. Sütünk, főzünk, vendégségbe hívjuk a csoporttársakat. Vendégvárással kapcsolatos játékot, dalt, mondókákat kezdeményezünk.

Karácsony: december 24, 25, 26, a gyermekekhez érzelmileg legközelebb álló ünnep. Meghitt, csendes, titkos, örömteli, várakozó. Az egymásra odafigyelés fontosságának, az ajándékozás, vendégség örömeinek átélése egyéni és csoportos formában egyaránt. Különös hangsúlyt kap a készülődés, a várakozás, a meglepetés.

A kisebbek tudnak a Karácsonyról verseket, mondókákat, dalokat

A nagycsoportosok misztérium játékot adnak elő községi műsor keretében, az óvodapedagógusok előadásában adventi hangverseny szól a közös karácsonyfa mellett.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig): télbúcsúztató népszokás

A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcot, szemüveget, sapkát.

Tréfás meséket, verseket hallgatnak. Rövid, egyszerű dalokat, mondókákat tanulnak. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvónők táncos mozdulatait.

A nagyobbak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Álarcokat, szemüveget, sapkát különböző technikákkal díszítenek.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Jelmezes zenés játék délelőtt a szülőkkel közösen. Táncolnak, versenyeznek az ügyességi játékokban. Tombolasorsolás, ahol valami apróságot nyernek.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap): locsolkodás

A kisebbek locsolóverset tanulnak. Segítenek a csoportszoba feldíszítésében.

A nagyobbak tavaszi ágakat gyűjtenek a határban. Mondókákat, verseket tanulnak a locsolkodáshoz. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvónőket. a lányok tojást festenek. Ajándékot készítenek és rejtenek el az udvaron a kisebbek számára. Élő nyulat hozunk a csoportba. Az udvaron a bokrok alján keressük a csoki nyuszt vagy tojást. Tojásfestésnél népi motívumokat használunk.

Pünkösöd (Húsvét szombatját követő 50. nap): Teljes pompájával itt a tavasz, zöld ágak, virágok kísérik az ünnepet. A pünkösöd megünneplésével belépünk az új évszakba, hamarosan kezdődik a nyár.

A kisebbek figyelik a nagyok készülődését. Dalokat, meséket, vásári kikiáltókat hallgatnak, tanulnak meg az ünnepekhez kapcsolódva.

A nagyobbak a pünkösödölő játékhoz kapcsolódó köszöntőket, énekes játékokat, dalokat és egyszerű táncleéseket ismernek meg.

7.3 Egyéb ünnepeink, rendezvényeink:

Óvodánkban az ünnepi alkalmakat óvodán belüli és óvodán kívüli rendezvényeket, különösen nagy gondnal és körültekintéssel szervezzük úgy, hogy közben építünk ezek hatékony személyiség- és közösségformáló erejére.

Az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyermekeink szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

A gyermeki élet ünnepei:

Születésnapok megünneplése: egyéni hagyomány. Ezen a napon az ünnepeltet különös gondoskodás és figyelem veszi körül, társai és a felnőttek részéről egyaránt. Ajándékkal kedveskedünk, énekkel, tortával köszöntjük, kedvenc meséjét hallgathatja

Anyák napja: Ajándékkészítés anyukáknak, nagymamáknak, csoportszoba díszítése. Apró falatkák, sütemények, gyümölcssaláta készítése, vendégváráshoz. A csoportban megterített asztalokkal várjuk

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

a vendégeket. Ünnepi köszöntő dalokkal, versekkel, körjátékkal, tánccal, ajándék átadással.

TÖK-JÓ nap (töksütés udvari kemencében, szülői munkaközösséggel közösen szervezett családi nap)

Gyermeknap piktik a szülőkkel: közös zenés, táncos délelőtt az óvoda udvarán

Ballagás: A nagycsoportosok búcsúztatása. A gyermekek és a szülők megvendégelése apró süteménnyel, szörppel.

Nemzeti ünnepek:

Március 15: (Gyermekek számára átélhető, egyszerű hagyományaival – huszárjáték, kokárdák, csákók, zászlók készítése. A községünkben lévő Petőfi szobor, meglátogatása, lobogózása.)

Természetóvó jeles napok

Termések, termények begyűjtése: részvétel almaszedésen, szüreten hangulatos falusi hagyományok felelevenítés (pl. kukoricafosztás, darálás, szőlőpréslés, dióverés)

Állatok napja (október 04.), kirándulás állatnézőbe

Márton nap (november 11.)

Kiszebáb égetés (február vége)

A Víz világnapja (március 22.): a víz fontossága, védelme, játékos vetélkedők.

A Föld Világnapja (április 22): természeti környezetünk védelme, térképek, földgömb nézegetése, színezése.

Egészségnap: egészséghez kapcsolódó programok, reform táplálkozás keretében zöldségkunya, testmozgás.

Madarak – fák- napja (május 10.): erdei kirándulások, faültetés, virágmagok vetése, környezetünk szépítése, virágládák beültetése, udvarunk szépítése.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- Ismerje meg a környezetében lévő szokásokat, hagyományokat
- Fejlődjön kifejezőkészsége, szókinccse, kommunikációja
- Hasznosítsa a hagyományápoló tevékenység során megszerzett ismereteket, tudást, készségeket
- Sajátítsa el a társas viselkedés normáit: együttérzést, segítőkészséget, önfegyelmre való

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

képességet, kitartást, figyelmességet

- Képes legyen a különbözőség elfogadására, alakuljon toleranciája
- A tevékenységekben való részvétellel váljon a gyermek természetes igényévé, szolgáljon örömforrásként
- A tevékenységek gyakorlása közben alakuljon pozitív énképe, a közösséghez tartozás élménye

8. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

Éves Munkaterv, készíti az óvoda vezetője

Tervezési időkeret: 1 év.

Az éves munkaterv hidat képez a pedagógiai program és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített terve között.

A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési terve:

Csoportnapló tartalmazza a nevelési tervet, melynek tervezési időkeret félév. Ez a dokumentum tartalmazza a csoportra vonatkozó szokás-szabályrendszereket, tevékenységi terveket, és az elért eredmények értékelését.

Az egyéni fejlődést nyomon követő rendszer dokumentumai:

- Anamnézis,
- fejlődési napló.

Tervezési időkeret: folyamatos

A gyermekekre vonatkozó mérési rend szabályai

Óvodánk mérési-értékelési rendszerének megfogalmazásakor célunk a gyermekek érésének, folyamatos fejlődésének nyomon követése, minél teljesebb megismerése, ennek függvényében a fejlesztések tervezése. A fejlődési napló vezetése minden óvodapedagógus kötelessége. Ebbe betekintést nyerhet az óvoda belső partnerei közül az óvodavezető, az óvodavezető helyettes, a fejlesztőpedagógus, a szülő a gyermekvédelmi felelős. Feladatunk a gyermek érési folyamatának követése, dokumentálása a fejlődési naplóban óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Fontos, hogy az ebben rögzített információkat fel is használjuk munkánk során. Alapértékként vesszük figyelembe a

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

gyermek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését.

A gyermekek körében a következő méréseket végezzük:

- Bemeneti megfigyelés
- Folyamatos megfigyelés
- Kimeneti mérés az iskolaérettség eldöntése céljából

A méréseket elsősorban a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik, előfordulnak azonban olyan esetek, amikor külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük:

- abban az esetben, ha a gyermek folyamatos megfigyelése, mérése előrevetíthető problémákat jelez,
- annál a gyermeknél, akit két év alatt nem sikerült biztonsággal megítélni,

Nevelési céljaink megvalósítása során a gyermekek fejlődését folyamatosan követjük, értékeljük.

Mérési tapasztalatainkat a fejlődési naplóban rögzítjük, értékeljük, és szükség esetén korrigáljuk. És ennek eredményeit rugalmasan beépítjük a fejlesztő folyamatokba. A szülőket a törvényi előírásoknak megfelelően tájékoztatjuk.

9. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI

9.1 Gyermekvédelem az óvodában

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. A család elsődleges joga és kötelessége a gyermek egészséges fejlődésének biztosítása. Az óvoda a családdal együttműködve kiegészítő szerepet tölt be.

A gyermekvédelem célja:

- A megelőzés eszközeivel a gyermek minden felett álló jogainak védelme.
- HHH, SNI, vagy veszélyeztetett gyermekek, családok segítése, a törvényi jogszabályok alapján, és egyéb törvényes lehetőségek kihasználásával.

Az intézmény vezetője felelős:

- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A nevelő és oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért
- A gyermekbalesetek megelőzéséért
- A gyermek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Minden óvodapedagógus ismerje a gyermekvédelmi törvény óvodásokra vonatkozó rendelkezéseit.
- Vegyen részt a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Alakítson ki jó kapcsolatot a gyermek fejlődése érdekében a szülőkkel.
- Jelzőrendszer működtetése, folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel,
- A gyermekvédelmi munka során a gyermekről szerzett adatokat, információkat kezelje bizalmasan
- A HHH, SNI gyermekeknél juttassa érvényre az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés elvét

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Az intézményben a HH, HHH és veszélyeztetett gyermekek számának felmérése, a veszélyeztetettség okainak feltárása.
- Az adatok összegzése, továbbítása a gyermekjóléti szolgálat munkatársának.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében állandó kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal, védőnői hálózattal, Gyámüggyel, Pedagógiai Szakszolgálattal és a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Részt vesz eset megbeszéléseken.
- HHH, SNI gyermeket nevelő családok, etnikumhoz tartozó családok, nagycsaládosok, gyermeküket egyedül nevelő szülőkkel való együttműködés során segítségnyújtás, melyben érvényesül az intervenciós gyakorlat, vagyis a családokhoz illesztett segítségadás. Munkájáról évente beszámolót készít.

Gyermekvédelemben használatos fogalmak

- Hátrányos helyzetű gyermek (HH)

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HHH)
- Veszélyeztetettség
- Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)

A bántalmazás, erőszak megelőzése:

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

9.2 A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű

- enyhén értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- a fejlődés egyéb pszichés fejlődési zavarával küzdő (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozás) gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk, sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető.
- Kiemelt célunk elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- Amennyiben személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztőterápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, habilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra, ami kiterjed az iskolára való felkészítésre.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki, a tevékenységek során a módszerek megválasztását a gyermekek egyéni és csoport fejlettségéhez igazítjuk.
- Lehetőségeinkhez mértén részt veszünk jó gyakorlatokon, az ott szerzett tapasztalatainkat beépítjük pedagógiai gyakorlatunkba
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyerekek fejlesztése, csoportos foglalkozások formájában szakemberek irányításával történik.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket, amit a többi gyerek személyisége (így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása) fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyisé jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.
- A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékosság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

9.3 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

Tehetségfejlesztő csoportok létrehozása az alábbi területeken.

- néptánc
- idegen nyelv
- ovi foci

9.4 Az intézmény integrációs programja

Az integrációs programunkkal célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése,
- hátrányok csökkentése, egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Feladatunk:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei:

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

- szervezési feladatok
- a nevelőtestület együttműködése
- a pedagógiai munka kiemelt területei
- a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással
- kapcsolatos feladatok
- együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- óvoda –iskola átmenet támogatása
- szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés
- intézményi önértékelés, eredményesség

10. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Jogszabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
- 363/2012.(XII.17.) számú kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Púétv. 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló Korm. rendelet
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- A 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Felülvizsgálat, értékelés időpontja

Az 5 évenkénti intézményi önértékelés eredménye alapján szükség esetén módosítjuk a pedagógiai programunk cél és feladatrendszerét.

Nyilvánosságra hozatal:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és minden csoportszobában.

A módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján
- A módosítás elfogadásáról a nevelőtestület dönt

A módosítással egybeszerkesztett Pedagógiai Programot az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Nevelőtestülete az 5/2023. sz. határozattal elfogadja és megvalósítását vállalja.

Nevelőtestület képviselői:

.....
.....
.....

Véleményezték:

Szülői szervezet képviselői:

.....

Módosítást jóváhagyta:

Nyíracsad, 2023. szept.14.

.....

Pósán Ferencné intézményvezető

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Melléklet Kötelező eszköz és felszerelés jegyzéke

I.Eszközök, felszerelések

1.csoportszoba	csoportonként 1	a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
2.gyermeágy/fektető tároló helyiség	csoportonként 1	
3.tornaterem, sportszertárral	óvodánként 1	
4.logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba óvodapszichológusi helyiség	óvodánként 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani
5. játszóudvar	óvodánként 1	Biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére
6. intézményvezetői iroda	óvodánként 1	
7. óvodatitkári iroda	óvodánként 1	
8. nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	óvodapedagógusok felkészüléséhez.
9.elkülönítő szoba	óvodánként 1	
10.gyermekeköltöző	Gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.
11. gyermekmosdó, WC helyiség	Gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.
felnőtt öltöző	óvodánként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
felnőtt mosdó, WC, zuhanyzó	épületrészenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
mosó, vasaló helyiség, szárító helyiség	óvodánként 1	
felnőtt étkező	óvodánként 1	
főzőkonyha		a tervezési program szerint, helyben főznek.
tálaló-mosogató		
szárazáru raktár		a tervezési program szerint, helyben főznek.
földesáru raktár		a tervezési program szerint,

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

		helyben főznek.
ételhulladék tároló		
II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERELENDEZÉSI TÁRGYAI		
1. Csoportszoba		
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
2. Tornaszoba		
tornapad	3	
tornaszőnyeg	5	
bordásfal	21	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	óvodaszinten 7 készlet	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
tükör az asztal szélességében	1	A pedagógiai programban foglaltak szerint
Asztal	2	
Szék	8	
Matrac	2	
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	2	
4. Játsszóudvar		
kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
Babaház	gyermekcsoportonként 1	
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Takaróháló	homokozónkként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
5 Intézményvezetői iroda		
íróasztal és szék	1	
tárgyalóasztal, székekkel	1	
Telefon	1	
Fax	1	
Könyvszekrény	1	
Iratszekrény	8 elemes	
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	2	
számítógépasztal és szék	1	
6. Nevelőtestületi szoba		
asztal,	1	
Szék	pedagóguslétszám szerint	
fénymásoló	1	
könyvespolc	2	
7. Elkülönítő	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	
8. Gyermeköltöző		
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
9. Gyermekmosdó, WC helyiség		
Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	
egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	
Fésűtartó	csoportonként 1	
Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint	
Abrosz	asztalonként 3	
Takaró	gyermeklétszám szerint 1	
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint	
III. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK		
szennyes ruha tároló	óvodánként 2	
Mosógép	óvodánként 1	
Vasaló	óvodánként 2	
Vasalóállvány	óvodánként 1	

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

Szárítóállvány	óvodánként 1	
Takarítóeszközök		
kerti munkaeszközök, szerszámok		ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna
Hűtőgép	óvodánként 2	
Porszívó	óvodánként 3	
IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTEKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK		
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
különböző játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint

Az Akácliget Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Televízió	óvodánként 1	
magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	
diavetítő vagy projektor	óvodánként 1	
Vetítővászon	óvodánként 1	
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
projektor vagy írásvetítő	1	
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI		
1. Beszéd fogyatékosok		
tükör	fejlesztő szobában	
logopédiai alapkészlet	fejlesztő szobában	
VI. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK		
étel-mintavétel (üvegtartály) készlet		amennyiben étel kiosztása folyik
Elsősegélyláda	1	a közegészségügyi előírások szerint
amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha		külön jogszabályban meghatározottak szerint
tűzoltó készülék	5	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint